

HAVLOVA ZAHRADNÍ SLAVNOST – KLÍČOVÁ UDÁLOST MODERNÍHO ČESKÉHO DIVADLA

PÁTEK 13. PROSINCE 2013, 9.00–17.00 HODIN
AKADEMIE VĚD, NÁRODNÍ 3, 110 00 PRAHA 1

9.00 **REGISTRACE**

9.45 **ZAHÁJENÍ**

GENEZE VZNIKU HRY A JEJÍ DOBOVÉ INSCENAČNÍ VÝKLADY

(panel řídí Lenka Jungmannová)

10.30–11.00

LENKA JUNGMANNOVÁ JAK TO VLASTNĚ BYLO?

GENEZE ZAHRADNÍ SLAVNOSTI (1960–1963)

Příspěvek se bude zabývat vývojem „autorského rukopisu“ Zahradní slavnosti, mimo jiné i v kontextu Havlovy umělecké dráhy. Bude sledovat krystalizaci tématu a motivů díla a představí a srovná jednotlivé – dochované – verze hry.

11.00–11.30

ZDENĚK HOŘÍNEK

ZAHRADNÍ SLAVNOST JAKO VÝCHODISKO

Havel fabuluje řeči. Dvě roviny absurdity – domácí a veřejná. Satira nového typu: model postihující podstatu systému. Rozměr existenciální – Hugo jako ztělesněný proces učení. Východisko linie satirické i existenciálních témat.

11.30–12.00

HELENA ALBERTOVÁ

SCÉNOGRAFIE ZAHRADNÍ SLAVNOSTI DO ROKU 1968

Co se odehrálo kolem scénografie Zahradní slavnosti v roce 1963. Tato i další inscenace Zahradní slavnosti doma i v zahraničí do roku 1968 v obrazech. (Z archivu a sbírek Institutu umění – Divadelního ústavu v Praze.)

12.30–13.00 **OBĚD**

INSCENACE HRY PO ROCE 1990 A JEJÍ AKTUÁLNÍ INTERPRETACE

(panel řídí Anna Freimanová)

13.00–13.30

PETR OSLZLÝ

ZAHRADNÍ SLAVNOST V INTERPRETACI DIVADLA HUSA NA PROVÁZKU – (OTÁZKY DRAMATURGICKÉ VOLBY TÉMATU A INSCENAČNÍHO POJETÍ INSPIROVANÉHO KOMEDIÍ DELL'ARTE)

Zahradní slavnost nastudoval Peter Scherhauser v Divadle Husa na provázku v březnu 1990. Příspěvek se pokouší pojmenovat důvody dramaturgické volby titulu z hlediska dramaturgické koncepce Husy na provázku a společenské situace i z hlediska Scherhauserovy „osobní“ dramaturgie. Dále se pokouší zachytit některé specifické postupy, které Scherhauser volil v průběhu zkoušek hry, jejíž koncepci vytvářel volně ve stylu komedie dell'arte a klauniády. Bude se zabývat otázkami, které tato koncepce nastolila ve vztahu k dramatu a popíše řešení vybraných scén (které bude případně dokumentovat ukázkami), a naznačí tak celkovou podobu inscenace. Závěrem se ve stručném přehledu pokouší zachytit vyznění a divácké přijetí kusu nejen v době vzniku, ale i během jeho uvádění v následujících osmnácti letech.

13.30–14.00

MARTIN ŠVEJDA

CO SE ZAHRADNÍ SLAVNOSTÍ „TADY A TEĎ“ (K INSCENAČNÍM PO ROCE 1989)

Přehledněme-li počet a časové rozvrstvení inscenací Zahradní slavnosti po roce 1989, zdálo by se, že hra dostala nárokům být v odlišných politických, společenských a uměleckých poměrech živou součástí českého divadla,

titulem, který odolal zubu času a může tvořit repertoárovou položku, vždy rezonující s „tady a teď“. Prozkoumejme ale uvedené inscenace podrobněji.

14.00–14.30

VLADIMÍR JUST

ZAHRADNÍ SLAVNOST PODLE PAŘÍZKA (PROBLÉM ÚPRAVY)

Příspěvek se od reflexe základních postupů i témat Zahradní slavnosti (a jejich postavení v kontextu Havlovy dramatiky) bude věnovat významovým posunům hry v nové úpravě, režijní i scénografické interpretaci Dušana Pařízka ve Stavovském divadle. Z dosud uvedených inscenací Havlových her na scénách ND (Zahradní slavnost, 1990 a 2013, Pokoušení, 2004) jde zatím o úpravu nejradikálnější a nejméně pietní, což vnáší do dosavadní „havlovské“ inscenační tradice nepopíratelné nové kvality, jež celkově jasně převažují nad problematickými stránkami úpravy, ale přesto i jim dlužíme kritickou reflexi.

15.00–15.30

PŘESTÁVKA NA KÁVU

ZAHRANIČNÍ INSCENACE HRY A JEJICH ODBORNÁ REFLEXE

(panel řídí Marta Smolíková)

15.30–16.00

NADINE KEßLER

NEOBYČEJNĚ LAHODNÉ: HAVLOVA ZAHRADNÍ SLAVNOST A JEJÍ PRVNÍ INSCENACE V NĚMECKU

Příspěvek se soustředí na první inscenaci Zahradní slavnosti v Berlíně a představí, jak byla na základě recenzí vnímána v Německu. Zároveň bude brát v úvahu i hostinské vystoupení Divadla Na zábradlí v Berlíně o 2 měsíce později, které zde uvedlo právě Zahradní slavnost (německá média pak srovnávala tyto dvě inscenace).

16.00–16.30

KATIA HALA

RECEPCE ZAHRADNÍ SLAVNOSTI VE FRANCIJ PO ROCE 1968

Ačkoliv Zahradní slavnost byla do francouzštiny přeložena François Kérelem již v roce 1964, její publikace a inscenace přišly až v roce 1969 – jako emocionální reakce divadelníků, respektive společnosti na invazi Československa. Příspěvek pojednává o okolnostech této opožděné recepce, která se ovšem týká i jiných českých dramatiků 60. let.

16.30–17.00

KATEŘINA XHELO

INSCENACE ZAHRADNÍ SLAVNOSTI V SRBSKU

Zahradní slavnost byla pro balkánské režiséry výzvou, i když byla spojována s osobním příběhem autora. Inscenace Zahradní slavnosti v Srbsku vyznívala naprosto jinak než v ostatních zemích. V intelektuální oblasti bylo totiž v titovské Jugoslávii povoleno vše, co přímo nezpochybňovalo mocenský monopol komunistické strany a nevyvolávalo nacionální vášně (jugoslávští komunisté po roztržce se Stalinem opustili doktrínu socialistického realismu). Zahradní slavnost v Srbsku byla uvedena 2 roky po české premiéře – 20. dubna 1965 v bělehradském Divadle Atelier 212, v režii známého jugoslávského režiséra Ljubomira Draskice.

17:00–18:00

ZÁVĚR

Mgr. HELENA ALBERTOVÁ

je teoretička scénografie a dramatička. Vystudovala sociologii a filozofii na FF UK a od 1975 je odbornou pracovnící Divadelního ústavu, respektive Institutu umění (v letech 1990–1995 byla ředitelkou). Je autorkou scénografických výstav (Josef Svoboda, Václav Havel aj.) a publikovala mimo jiné tyto monografie: *K. Svolinský* (Praha 1979), *Otakar Schindler: scénograf a malíř* (Praha 1998), *Josef Svoboda – scenographer* (Praha 2008), *Josef Svoboda – scénograf* (Praha 2012).

ANNA FREIMANOVÁ

původním povoláním knihovnice. V 70. letech pracovala jako asistentka režie v Divadle Na zábradlí, později jako knihovnice v divadelním oddělení Národního muzea a Městské knihovny. Angažovala se v samizdatových edicích, zejména při vydávání časopisu *O divadle*. V letech 1990–2003 pracovala v Kanceláři prezidenta republiky jako tajemnice V. Havla pro literární a divadelní agendu. V těchto letech mj. edičně připravovala většinu českých vydání jeho děl. V 90. letech spoluzaložila divadelní a literární agenturu Aura-Pont a Nadační fond Cen Alfréda Radoka. Nyní pracuje jako editorka v Knihovně Václava Havla.

Mgr. KATIA HALA, Ph.D.

je francouzská bohemistka a teatroložka. Studovala na Université Paris IV-Sorbonne (srovnávací literatura, francouzská literatura-bohemistika), kde poté také vyučovala (na katedře bohemistiky a katedře slavistiky). Nyní je odbornou asistentkou Ústavu historických věd na FF Univerzity Pardubice. Specializuje se na historii divadla a literatury 2. poloviny 20. století, překládá české hry (např. hry V. Havla) a režisuje. Výběr z bibliografie: „Václav Havel théoricien et critique de théâtre : Un aspect peu connu de son activité“ [Václav Havel v rolích, v nichž ho málo známe: jako teoretik divadla a divadelní kritik], in Burda, M. (ed.): *La politique et la poétique dans l'œuvre de Václav Havel*, Slavica Occitania, Toulouse, 2007, s. 53–63. „Jean-Paul Sartre a Milan Kundera. Drama Majitelé klíčů“, in: *Otázky českého kánonu. Sborník příspěvků z III. kongresu světové literárněvědné bohemistiky, Ústav pro českou literaturu AV ČR, Praha 2006*, s. 485–92.

Doc. Mgr. ZDENĚK HOŘÍNEK

je teatrolog, dramaturg a kritik. Vystudoval divadelní vědu na DAMU, působil jako dramaturg (Divadlo F. X. Šaldy, Divadlo E. F. Buriana, Studio Ypsilon), odborný pracovník (kabinet pro studium českého divadla – ČSAV, poté Divadelní ústav, katedra divadelní vědy FF UK). Byl redaktorem časopisu *Divadlo*, zabývá se moderním českým a světovým dramatem a teorií divadla. Mezi jeho významné publikace patří: *Divadlo jako hra* (Brno 1970), *Žánry dramatu* (1978), *Úvod do praktické dramaturgie* (Praha 1981), *Dráma, divadlo, divák* (Bratislava 1985), *Knihy o komedii* (Praha 1992), *Cesty moderního dramatu* (Praha 1995), *Divadlo mezi modernou a postmodernou* (Praha 1998), *Duchovní dimenze divadla* (Praha 2003).

PhDr. LENKA JUNGMANNOVÁ, Ph.D.

je teatroložka, zabývá se současným českým dramatem a teorií divadla. Absolvovala obory divadelní věda a komparatistika na FF UK. Od roku 1998 pracuje v Ústavu pro českou literaturu AV ČR, v v. i., a působila též jako odborná asistentka na katedře divadelní vědy FF UK (2002–2007). Je editorkou dramaturgů E. Bondyho, J. Dienstbiera, D. Drábka, V. Havla, L. Lagronové, K. Sidona či P. Landovského. Výběr z bibliografie: „Počátky

geneze Zahradní slavnosti (Divadelní revue 2008, č. 4), „Zrození Zahradní slavnosti z Havlových literárních počátků“ (Divadelní revue 2011, č. 3), „Naděje a beznaděj aneb Tematické paradoxy v díle Lenky Lagronové“ (Česká literatura 2008, č. 1).

Prof. PhDr. VLADIMÍR JUST, CSc.

je teatrolog a kritik. Vystudoval divadelní vědu na FF UK, působil jako vědecký pracovník (kabinet pro studium českého divadla – ČSAV, poté Divadelní ústav), redaktor Literárních novin, šéfredaktor časopisu *Divadelní revue* a jako pedagog na FAMU či na Literární akademii J. Škvoreckého. Nyní vyučuje na katedře divadelní vědy FF UK. Mezi jeho významné publikace patří: *Proměny malých scén* (Praha 1984), *Věc: Vlasta Burian* (Praha 1991), *Vlasta Burian – Mystérium smíchu* (Praha 1993) a *Divadlo v totalitním systému* (2010).

NADINE KEBLER

je německá slavistka a knihovnice. Studovala bohemistiku a knihovnictví v Jeně, Minsku a Praze, pracovala v Collegiu Carolinu v Mnichově a na katedře pro slovanskou literární vědu na univerzitě v Jeně. Nyní je vědeckou knihovnicí pro slavistiku a východoevropská studia na univerzitě v Pasově. Ve své disertační práci se zabývala dramatikou V. Havla v 60. letech a její recepci v Československu a ve Spolkové republice Německo.

Prof. Mgr. PETR OSLZLÝ

je dramaturg a scénarista. Vystudoval divadelní vědu a dějiny umění na FF MU. Od roku 1973 je dramaturgem Divadla Husa na provázku, od roku 1993 ředitelem Centra experimentálního divadla, které DHNP zastřešuje. Byl zakládajícím členem Občanského fóra, v letech 1990–1992 působil jako poradce prezidenta V. Havla. Vyučuje na Divadelní fakultě JAMU. Mezi jeho významné publikace patří: *Living Theatre* (Brno 1999, s. J. Kořánem), *Divadlo Husa na provázku 1968–1998* (Brno 1999), *Commedia dell'arte Divadla na provázku* (1974–1985) (Brno 2010).

MARTA SMOLÍKOVÁ

studovala dějiny umění na FF UK a po té pracovala jako kurátorka výstav. V letech 1993–2003 pracovala v Nadaci Open Society Fund Praha, kde vedla program pro umění a kulturu. Po té založila Centrum pro kulturní politiku ProCulture. Je členkou Rady Mezinárodního divadelního institutu (ITI), přednáší kulturní politiku na DAMU a FF Masarykově univerzitě. Od roku 2012 je ředitelkou Knihovny Václava Havla.

Mgr. MARTIN ŠVEJDA

je divadelní historik a kritik. Vystudoval obory filmová a divadelní věda na FF UK a nyní působí v kabinetu pro studium českého divadla v Institutu umění – Divadelním ústavu. Zabývá se českým divadlem po roce 1945. Je spoluzakladatelem portálu Nadivadlo.

Mgr. KATEŘINA XHELO, Ph.D.

je albánská režisérka a teatroložka. Vystudovala Akademii múzického a divadelního umění a poté pracovala pro Národní televizi jako ředitelka politického oddělení. V letech 2007–2012 zastávala post diplomatky na albánské ambasádě v Praze, poté absolvovala doktorandské studium na divadelní vědě FF UK. Její disertační práce se týkala inscenací her Václava Havla na Balkánském poloostrově, konkrétně v Albánii, Kosovu, Srbsku, Bulharsku a Makedonii. Nyní spolupracuje na překladu Havlovy hry *Zahradní slavnost*.

Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.
Institute of Czech Literature AS CR

KNIHOVNA / DOKUMENTAČNÍ CENTRUM / KANCELÁŘ
Kateřinská 18 / 128 00 Praha 2

UDÁLOSTI, VÝSTAVY, STÁLÁ VÝSTAVA „HAVEL V KOSTCE“
Řetězová 7 / 1. patro / 1st floor / 110 00 Praha 1

www.vaclavhavel-library.org
www.facebook.com/KnihovnaVaclavaHavla
www.youtube.com/user/knihovnavaclavahavla
<https://twitter.com/KnihovnaVH>